

Анализа

Љубомир ЦУЦУЛОВСКИ

"Sine ira et studio"

*"Bez omraza i
pri st rasnost"*

На 30 ноември оваа година, во Универзалната сала во Скопје, се одржа вонредниот Конгрес на Здружението "Достоинство". "Достоинство" е граѓанско здружение на бранителите на Македонија од 2001 година, кога врз македонската држава воено се атакуваше од соседната српска покраина Косово. Непосредната причина за одржување на овој вонреден Конгрес на бранителите на Република Македонија беше неизгласувањето на Предлог-законот за правата на бранителите, во кои се вклучени и семејствата на загинатите бранители од 2001 година. Тие од државата не бараат ништо повеќе освен да го исполни својот нормален долг кон нив, така како што и секоја нормална држава го исполнува својот долг кон оние кои се бореле за неа и за нејзиниот територијален интегритет.

Така, на пример, постапуваше и некогашната југословенска федерација, сеедно што многумина ја сметаат, и сè уште ја сметаат, за бесчувствителна кон патриотските емоции на нејзините граѓани. Сепак, таа држава, сеедно каква и да беше, го негуваше споменот кон борците од НОБ. Воедно, не само што го негуваше споменот кон нив, туку и борците од периодот 1941-1945 година, како и нивните семејства, беа материјално поддржувани, почнувајќи од бенифицираниот работен стаж, па сè до обезбедувањето на општествени станови, како и солидни пензии, кои и денес ги добиваат. Така и треба да се постапува, сеедно што дел од тие борци се приклучиле кон НОБ кон крајот од 1944 година. Значи, тогаш кога на воен план речиси сè беше решено. За разлика од ваквиот однос на тогашната држава, денешната македонска држава не покажува никаков интерес за проблемите и за потребите на борците од 2001 година. Повеќето од нив се без какви било примања, без работа и стан, без здравствено или пензиско осигурување. Оттука, станува сосема разбирлив нивниот револт,

се повеќе квази историчари и квази интелектуалци, отколку вистински историчари и вистински интелектуалци - дека изминатиот период е премногу краток за да може прецизно да се определи природата на настаните од 2001 година. Имено, според нив, не постоела доволна историска дистанца за да може со потребната објективност да се определи карактерот на воените судири. Ваквото објаснување не само што во морална и човечка смисла е целосно мизерно, туку е во директна колизија со тезата на Владата дека изминатиот период е толку долг што барањата на бранителите веќе се застарени. Воедно, ова квази објаснување не само што во самата вистина, така и со историското искуство. Доколку периодот од седум години е премногу краток за да може да се даде точна оценка за природата на судирот, тогаш следи дека за карактерот на Втората светска војна можело да се суди дури десеттина години по нејзиното завршување - дури во втората половина на педесеттите години од минатиот век, на пример. Меѓутоа, уште за време на нејзиното траење точно се

МАКЕДОНС

изразен на вонредниот Конгрес во Универзалната сала.

Претседателот на Здружението, генерал-мајорот Стојанче Ангелов, во основни црти ги изнесе барањата и проблемите на бранителите. Меѓу другото, тој истакна: "Основни причини поради кои Владата не го прифаќа нашиот Предлог-закон се, наводно, големото временско растојание од завршувањето на вооружените дејства во 2001 година, наводната финансиска неодржливост и евентуалните проблеми со ДУИ. За време на преговорите вицепремиерот Зоран Ставревски ни рече дека трошоците кои ќе ги повлече законот се 25 отсто од Буџетот и дека тоа е премногу. Но, не е така како што велат, туку станува збор за 0,25 отсто средства од Буџетот". Она што веднаш може да се воочи во овој дел од излагањето на генералот Стојанче Ангелов е владиното тврдење дека од воениот судир поминало големо временско растојание и дека, оттука, барањата на бранителите веќе се временски депласирани. На ваквото владино објаснување - ако ова воопшто е објаснување - можат да му се упатат барем четири забелешки. Прво, периодот од седум години воопшто не е толку голем за да дојде до застарување на барањата и правата на бранителите. Второ, ако е така, ако навистина поминало толку голем период од војната која се водеше 2001 година на територијата на Република Македонија, тогаш како да се разберат тврдењата на некои наши историчари и интелектуалци - всушност, тоа

знаеше дека тоа е војна меѓу фашистичките и антифашистичките сили, и на тој план не постоеше никаква дилема. Затоа и можеше да се одржи судењето на нацистичките лидери во Нирнберг, кое почна точно на 20 октомври 1945 година - значи, само пет месеци по капитулацијата на нацистичка Германија. Оттука, тезата на некои македонски историчари и интелектуалци дека периодот изминат од 2001 година е премногу краток за да се даде точна оценка за тогашните воени судири е најобичен софизам, недостоен за кој било интелектуалец, бидејќи со него се сака, од една страна, да се прикријат вистинските злосторници и, од друга страна, да се обесправат бранителите на Република Македонија. Односно, преку релативизирањето на вистината и на настаните да не им се излезе во пресрет на барањата на бранителите. Трето, ако издатоците за бенефиции на бранителите навистина се толку големи за една држава, тогаш како да се објасни фактот дека терористите на ОНА во најголем број материјално се обезбедени. Дури повеќе, дел од нивниот кадар директно учествува во власта: еден дел како пратеници во републичкото Собрание, друг дел како членови на Владата. За разлика од нив, македонските бранители не се никаде, бидејќи некој ги смета дека се за никаде. Четврто, обесштетувањето на бранителите, како и обезбедувањето на нивната иднина, е над која било цена, макар таа изнесувала и 25 отсто од Буџетот, како што пред претставниците

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА ЗДРУЖЕНИЕТО, ГЕНЕРАЛ-МАЈОРОТ СТОЈАНЧЕ АНГЕЛОВ, ВО ОСНОВНИ ЦРТИ ГИ ИЗНЕСЕ БАРАЊАТА И ПРОБЛЕМИТЕ НА БРАНИТЕЛИТЕ. МЕЃУ ДРУГОТО, ТОЈ ИСТАКНА: "ОСНОВНИ ПРИЧИНИ ПОРАДИ КОИ ВЛАДАТА НЕ ГО ПРИФАЌА НАШИОТ ПРЕДЛОГ-ЗАКОН СЕ, НАВОДНО, ГОЛЕМОТО ВРЕМЕНСКО РАСТОЈАНИЕ ОД ЗАВРШУВАЊЕТО НА ВООРУЖЕНИТЕ ДЕЈСТВА ВО 2001 ГОДИНА, НАВОДНАТА ФИНАНСИСКА НЕОДРЖЛИВОСТ И ЕВЕНТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ СО ДУИ. ЗА ВРЕМЕ НА ПРЕГОВОРИТЕ ВИЦЕПРЕМИЕРОТ ЗОРАН СТАВРЕВСКИ НИ РЕЧЕ ДЕКА ТРОШОЦИТЕ КОИ ЌЕ ГИ ПОВЛЕЧЕ ЗАКОНОТ СЕ 25 ОТСТО ОД БУЏЕТОТ И ДЕКА ТОА Е ПРЕМНОГУ. НО, НЕ Е ТАКА КАКО ШТО ВЕЛАТ, ТУКУ СТАНУВА ЗБОР ЗА 0,25 ОТСТО СРЕДСТВА ОД БУЏЕТОТ".

на бранителите тврдел вицепремиерот Зоран Ставревски, бидејќи само на тој начин може да се обезбеди довербата кон институциите на државата. Меѓутоа, не само што државата не сака да го ис-

полни својот долг кон бранителите, туку се оди до таква крајност што од бранителите се бара да ги вратат и оние средства кои ги добиле. За да биде цинизмот поголем, семејствата на брани-

КИОТ СРАМ

телите треба добиените средства да ги вратат со камата!

Меѓу другото, сè тоа се прави со бедно објаснување дека ако им се излезе во пресрет на барањата на бранителите, тогаш ќе морало материјално да се обезбедат и терористите на ОНА, бидејќи и тие биле страна во судирот и дека, отука, би било неправедно едните да бидат обесштетени, додека другите да не бидат. Ова "објаснување" е еднакво на барањето, според кое, би требало да бидат обесштетени и припадниците на нацистичките војски, бидејќи и тие, исто како и натицистите, биле страна во Втората светска војна. Точно е, и тие беа страна во судирот. Затоа, и се најдоа на бесилките во Нирнберг!

Како и да е, тажно и трагично е она што се случува во слободна и самостојна Македонија. Меѓутоа, ако малку повнимателно се анализираат состојбите во Република Македонија набрзо ќе се дојде до сознанието дека Република Македонија не е ниту слободна, ниту самостојна, бидејќи некој друг, преку "нејзините" политичари, ги влече конците. Затоа може и да се случи нејзините бранители да бидат казнувани, додека оние кои се борат во Ирак или во Авганистан, да бидат славени како херои. И додека Македонците се борат во туѓи земји за туѓи интереси, "славните" и "храбри" квази борци на ОНА не ризикуваат да се борат ниту во Ирак, ниту во Авганистан. Тие, едноставно, уживаат во своите привилегии и во музеите, кои деноноќно никнуваат на територијата на Македонија. За разлика од нив, македонската власт не може да ја обезбеди ниту спомен-плочата на загинатите бранители кај Карпалак. Наместо да се испратат јаки воени сили за нејзино обезбедување, официјален претставник на Министерството за одбрана апелираше до свеста на вандалите, кои постојано ја кршат и таа скромна ознака за загинувањето на македонските бранители. Затоа, не изненадуваат коментарите кои граѓаните ги испраќаат во форма на електронска пошта. Еден граѓанин во својот коментар пишува: "Како не ѝ е срам на Владава да дозволи вакви понижувања за оние кои го ставија својот живот на коцка во 2001 година, а истовремено отвораат МУЗЕЈ на ОНА, музеј на терористи и насилници, кои треба да скапуваат по затворите. Како ли потоа сакаат да опстане оваа држава - ТРАГИЧНО!" Друг граѓанин, вака коментира во својата електронска порака: "Кога беа во опозиција нè убедуваа дека со терористи... дека никогаш нема да влезат во коалиција - излажаа. Ни велеа дека ќе донесат закон за бранителите - излажаа (гласаа воздржано). За музејот на ОНА велеа дека ќе го урнат - излажаа... Најмногу од сè боли ПРЕДАВСТВОТО. Срам да ви е!"

Мислам дека по овие коментари секој друг коментар, вклучувајќи го и мојот коментар, би бил невкусен. Во тој дух го завршувам својот текст.